

Lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713);

SFS 2003:510

Utkom från trycket
den 15 juli 2003

utfärdad den den 26 juni 2003.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs² att 1 kap. 7, 8 a och 10 §§, 7 kap. 22–27 §§ och 19 kap. 11 § försäkringsrörelselagen (1982:713)³ skall ha följande lydelse.

1 kap

7 §⁴ Delägare i ett ömsesidigt försäkringsbolag är försäkringstagarna. Återförsäkringstagare skall dock inte på grund av återförsäkringen anses som delägare.

I bolagsordningen får det föreskrivas att också de försäkrade skall vara delägare, även om de inte samtidigt är försäkringstagare, för en försäkring som

1. tecknas av en arbetsgivare för att ge försäkringsskydd åt anställda, och
2. grundas på kollektivavtal.

I bolagsordningen för ett skadeförsäkringsbolag får föreskrivas att en sådan delägare som avses i första stycket skall täcka skulder, avsättningar eller förluster i direkt skadeförsäkringsrörelse genom att göra kapitaltillskott till bolaget (uttaxering).

En delägars skyldighet enligt tredje stycket får endast göras gällande

1. för skadeförsäkring som inte tecknats av en konsument eller ett dödsbo för enskilt eller i huvudsak enskilt ändamål, och
2. om det saknas tillgångar eller medel för att täcka skulder, avsättningar eller förluster.

Med delägare avses i denna lag endast delägare i ett ömsesidigt försäkringsbolag.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, medge undantag från bestämmelserna i fjärde stycket 1 för lokala skadeförsäkringsbolag med en årlig premieinkomst från skadeförsäkringsrörelsen som inte överstiger ett

¹ Prop. 2002/03:94, bet. 2002/03:FiU26, rskr. 2002/03:202.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/12/EG av den 5 mars 2002 om ändring av rådets direktiv 79/267/EEG när det gäller solvensmarginalkraven för livförsäkringsföretag (EGT L 077, 20.3.2002, s. 11, Celex 32002L0012) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/13/EG av den 5 mars 2002 om ändring av rådets direktiv 73/239/EEG när det gäller solvensmarginalkraven för skadeförsäkringsföretag (EGT L 077, 20.3.2002, s. 17, Celex 32002L0013).

³ Lagen omtryckt 1995:1567.

⁴ Senaste lydelse 1999:600.

belopp motsvarande fem miljoner euro och där minst hälften av premieinkomsten kommer från bolagets delägare.

8 a § Ett försäkringsbolag skall, utöver tillgångar motsvarande försäkringstekniska avsättningar enligt 7 kap. 1 §, vid varje tidpunkt ha en tillräcklig kapitalbas. Bestämmelser om vilka poster kapitalbasen får omfatta finns i 7 kap. 22 § och 26 § fjärde stycket för livförsäkringsrörelse och i 7 kap. 24 § för skadeförsäkringsrörelse.

Vid utövandet av verksamheten skall kapitalbasen minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning (solvensmarginalen) enligt bestämmelserna i 7 kap. 23 § för livförsäkringsrörelse och i 7 kap. 25 § för skadeförsäkringsrörelse. Dock skall kapitalbasen aldrig vara mindre än det garantibelopp som anges i 7 kap. 26 § för livförsäkringsrörelse och i 7 kap. 27 § för skadeförsäkringsrörelse.

När ett försäkringsbolag bildas skall kapitalbasen minst uppgå till garantibeloppet.

Om kapitalbasen understiger solvensmarginalen eller garantibeloppet skall Finansinspektionen vidta åtgärder enligt bestämmelserna i 19 kap. 11 § fjärde, sjätte och sjunde styckena.

10 §⁵ Undantag från denna lag får medges i fråga om mottagna återförsäkringar, i den mån det prövas skäligt. Undantag för ett mottagande bolag som avses i tredje stycket 3 skall vara förenligt med EG:s rättsakter i fråga om direkt försäkring.

Om ett försäkringsbolag driver rörelse i utlandet, får sådana avvikelser från denna lag medges som föranleds av hänsyn till utländsk rätt eller rätts-tillämpning.

I fråga om skadeförsäkringar får undantag från denna lag medges helt eller till vissa delar för

1. ömsesidiga försäkringsbolag som driver skadeförsäkringsrörelse under förutsättning att verksamheten inte omfattar kredit- eller borgensförsäkring eller annan ansvarsförsäkring än sådan som enligt 2 kap. 3 a § tredje stycket behandlas som underordnad, bolagsordningen innehåller bestämmelser som i enlighet med 7 § medger uttaxering från delägare, den årliga premieinkomsten från skadeförsäkringsrörelsen inte överstiger ett belopp motsvarande fem miljoner euro, samt att minst hälften av premieinkomsten kommer från bolagets delägare,

2. lokala skadeförsäkringsbolag som meddelar endast försäkring enligt 2 kap. 3 a § första stycket klass 18 (assistans) i form av naturaförmåner och vilkas årliga premieinkomst inte överstiger ett belopp motsvarande 200 000 euro,

3. ömsesidiga försäkringsbolag som enligt avtal med ett annat sådant bolag (det mottagande bolaget) fullt ut återförsäkrar alla sina avtal om direkt försäkring eller överlåter samtliga sina förpliktelser enligt försäkringsavtalen.

Frågor om medgivanden enligt första–tredje styckena prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av synnerlig vikt prövas dock av regeringen.

⁵ Senaste lydelse 1999:600.

22 §⁶ Kapitalbasen för livförsäkringsrörelse får omfatta följande poster:

1. inbetalat aktiekapital eller inbetalat garantikapital,
2. övrigt eget kapital, med avdrag för fond för orealiserade vinster och utdelning, samt
3. obeskattade reserver.

Finansinspektionen får, i den mån 26 § fjärde stycket inte hindrar det, medge att också andra poster än som sägs i första stycket får ingå i kapitalbasen.

23 §⁷ Solvensmarginalen enligt 1 kap. 8 a § andra stycket skall för livförsäkringsrörelse bestämmas på det sätt som anges i denna paragraf.

Solvensmarginalen för livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 a, 2 och 3 utgör summan av följande belopp:

1. fyra procent av den del av försäkringstekniska avsättningar enligt 1 §, som svarar mot åtaganden med en finansiell eller försäkringsteknisk risk för försäkringsbolaget, utan avdrag för avgiven återförsäkring (bruttoavsättning) multiplicerat med en faktor som motsvarar förhållandet för det föregående räkenskapsåret mellan sådana försäkringstekniska avsättningar efter avdrag för avgiven återförsäkring och bruttoavsättningen; faktorn får dock inte understiga 0,85,

2. en procent av försäkringstekniska avsättningar i övrigt beräknade på det sätt som anges i 1, om

- a) försäkringstiden överstiger fem år och det belopp som skall täcka driftskostnaderna är bestämt för längre tid än fem år, eller

- b) avsättningarna är förenade med en rörelserisk för bolaget som inte är oväsentlig,

3. tre tiondels procent av samtliga positiva risksummor multiplicerat med en faktor som motsvarar förhållandet för det föregående räkenskapsåret mellan de positiva risksummorna efter avdrag för avgiven återförsäkring och de positiva risksummorna utan sådant avdrag; faktorn får dock inte understiga 0,5, samt

4. tjugofem procent av de nettodriftskostnader som är hänförliga till sådana avtal under föregående räkenskapsår som inte är förenade med någon placeringsrisk för försäkringsbolaget och där det belopp som skall täcka driftskostnaderna inte är bestämt för längre tid än fem år.

För försäkringar enbart för dödsfall skall vid tillämpning av andra stycket 3 i stället för tre tiondels procent gälla en tiondels procent om försäkringstiden är högst tre år och femton hundra delar procent om försäkringstiden är längre än tre år men högst fem år.

Solvensmarginalen för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 4 skall bestämmas till summan av ett belopp beräknat enligt andra stycket 1 och solvensmarginalen enligt 25 §.

Solvensmarginalen för försäkringar enligt 2 kap. 3 b § första stycket klass 1 b (tillägsförsäkring) skall beräknas enligt 25 §.

Om återförsäkringsavtalen försämrats i betydande utsträckning sedan föregående räkenskapsår eller om avtalen leder till en endast obetydlig risk-

⁶ Senaste lydelse 1999:600.

⁷ Senaste lydelse 1999:600.

överföring, får Finansinspektionen för visst fall bestämma att det avdrag som gjorts på grund av avgiven återförsäkring skall minskas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur beräkningen enligt fjärde stycket skall ske.

24 §⁸ Kapitalbasen för skadeförsäkringsrörelse får omfatta följande poster:

1. inbetalat aktiekapital eller inbetalat garantikapital,
2. övrigt eget kapital, med avdrag för fond för orealiserade vinster och utdelning, samt
3. obeskattade reserver.

För försäkringsbolag som tillämpar diskontering av försäkringstekniska avsättningar för oreglerade skador skall, i fråga om försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 3–18, kapitalbasen minskas med skillnaden mellan odiskonterade och diskonterade försäkringstekniska avsättningar. För sådan försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 skall diskontering av de annuiteter som ingår i avsättningarna göras.

Finansinspektionen får medge att också andra poster än som sägs i första stycket får ingå i kapitalbasen.

25 §⁹ Solvensmarginalen enligt 1 kap. 8 a § andra stycket skall för skadeförsäkringsrörelse bestämmas med utgångspunkt i premieindex eller skadeindex. Vid beräkningen skall premie-, ersättnings-, avsättnings- och regressbelopp som avser försäkringsklasserna i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 11–13 ökas med 50 procent.

Premieindex grundas på det högsta av

1. ett belopp som uppgår till under det föregående räkenskapsåret förfallna premier brutto för direkt försäkring och mottagen återförsäkring med avdrag för dels däri ingående skatter och avgifter, dels premier för under samma tid annullerade försäkringsavtal, eller

2. bruttovärdet av de intjänade premierna.

Premieindex utgörs av arton procent av det högsta beloppet enligt andra stycket, till den del beloppet motsvarar högst femtio miljoner euro eller det högre belopp, grundat på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet, som Europeiska gemenskapernas kommission årligen tillkännager, och sexton procent av återstoden.

Skadeindex grundas på ett belopp bestående av

1. genomsnittet av utbetalda ersättningar brutto eller kostnader för utförd assistans i direkt försäkring och mottagen återförsäkring för vart och ett av de tre föregående räkenskapsåren med avdrag för erhållna regressbelopp under samma tid, samt

2. en tredjedel av avsättningen för oreglerade skador brutto i direkt försäkring och mottagen återförsäkring vid det föregående räkenskapsårets utgång minskad med en tredjedel av avsättningen för oreglerade skador brutto i direkt försäkring och mottagen återförsäkring vid början av den treårsperiod som slutade med det föregående räkenskapsårets utgång.

Skadeindex utgörs av tjugosex procent av detta belopp till den del beloppet motsvarar högst trettiofem miljoner euro eller det högre belopp, grundat

⁸ Senaste lydelse 1999:600.

⁹ Senaste lydelse 1999:600.

på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet, som Europeiska gemenskapernas kommission årligen tillkännager, och tjugotre procent av återstoden.

Om försäkringsrörelsen huvudsakligen omfattar kreditförsäkring eller försäkring som omfattar risker till följd av storm, hagel eller frost, skall dock beräkningen enligt fjärde stycket beräknas på grundval av de sju föregående räkenskapsåren.

Solvensmarginalen utgör det högsta av premieindex eller skadeindex, multiplicerat med en kvot som för de tre närmast föregående räkenskapsåren motsvarar förhållandet mellan, å ena sidan, summan av utbetalda ersättningar och förändringen i avsättningen för oreglerade skador efter avdrag för återförsäkrars andel samt, å andra sidan, summan av utbetalda ersättningar och förändringen i avsättningen för oreglerade skador utan avdrag för återförsäkrars andel. Kvoten får dock inte understiga 0,5.

Om försäkringsbolagets verksamhet inte har pågått så länge som förutsetts enligt bestämmelserna om skadeindex i tredje och femte styckena, skall solvensmarginalen beräknas med utgångspunkt i premieindex.

Om den beräknade solvensmarginalen för ett försäkringsbolag är lägre än föregående års solvensmarginal, skall solvensmarginalen i stället bestämmas till solvensmarginalen för föregående år multiplicerad med förhållandet mellan de tekniska avsättningarna för oreglerade skador vid utgången av det närmast föregående räkenskapsåret och de tekniska avsättningarna för oreglerade skador i början av det närmast föregående räkenskapsåret. Vid beräkningarna skall återförsäkring inte ingå i de tekniska avsättningarna. Kvoten får inte överstiga ett.

Finansinspektionen får medge att statistiska metoder används för bestämmande av andelen premier, ersättningar, avsättningar och regressbelopp avseende försäkringsklasserna i 2 kap. 3 a § första stycket 11–13.

Om återförsäkringsavtalen har försämrats i betydande utsträckning sedan föregående räkenskapsår eller om avtalen leder till en endast obetydlig risköverföring, får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta att det avdrag som gjorts på grund av avgiven återförsäkring skall minskas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkning av kostnader för utförd assistans och om annan beräkning av solvensmarginalen för sjukränta.

26 §¹⁰ För livförsäkringsrörelse gäller följande.

Garantibeloppet enligt 1 kap. 8 a § andra stycket skall uppgå till ett belopp som motsvarar tre miljoner euro eller det högre belopp, grundat på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet, som Europeiska gemenskapernas kommission årligen tillkännager.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, medge att garantibeloppet för ömsesidiga försäkringsbolag sätts ned med högst en fjärdedel.

Kapitalbasen skall intill en tredjedel av solvensmarginalen motsvaras av poster som anges i 22 § första stycket 1–3 och, efter godkännande från Finansinspektionen, dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar i den utsträckning sådana dolda reserver inte är av exceptionell na-

¹⁰ Senaste lydelse 1999:600.

tur. Detsamma gäller garantibeloppet, om det är större än en tredjedel av solvensmarginalen.

27 §¹¹ För skadeförsäkringsrörelse gäller följande.

Garantibeloppet enligt 1 kap. 8 a § andra stycket skall uppgå till ett belopp som motsvarar två miljoner euro eller det högre belopp, grundat på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet, som Europeiska gemenskapernas kommission årligen tillkännager. Om rörelsen omfattar försäkring eller risk som hänför sig till någon av klasserna 10–15 i 2 kap. 3 a § första stycket, skall dock garantibeloppet uppgå till ett belopp motsvarande tre miljoner euro eller det högre belopp, grundat på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet, som Europeiska gemenskapernas kommission årligen tillkännager.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, medge att garantibeloppet för ömsesidiga försäkringsbolag sätts ned med högst en fjärdedel.

Kapitalbasen skall intill en tredjedel av solvensmarginalen motsvaras av poster som anges i 24 § första stycket 1–3 och, efter godkännande från Finansinspektionen, dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar i den utsträckning sådana dolda reserver inte är av exceptionell natur. Detsamma gäller garantibeloppet, om det är större än en tredjedel av solvensmarginalen.

19 kap.

11 §¹² Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om försäkringsbolagets verksamhet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga bolaget eller styrelsen att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag eller någon annan författning som reglerar försäkringsbolagets näringsverksamhet eller från bolagsordningen,
2. bolagsordningen, de försäkringstekniska riktlinjerna, beräkningsunderlaget och placeringsriktlinjerna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse,
3. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning, eller
4. någon av dem som ingår i försäkringsbolagets styrelse eller är verkställande direktör inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 3 § femte stycket 3.

Om Finansinspektionen bedömer att försäkringstagarnas rättigheter hotas, skall inspektionen förelägga försäkringsbolaget eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en finansiell saneringsplan.

Om ett försäkringsbolags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 §, eller, för ett försäkringsbolag som avses i 7 a kap. 1 § första stycket 1, den gruppbaseade kapitalbasen understiger den gruppbaseade solvensmarginalen enligt 4 § i samma kapitel, skall Finansinspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta en plan för att återställa en tillfredsställande finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger en tredjedel av solvensmar-

¹¹ Senaste lydelse 1999:600.

¹² Senaste lydelse 2000:623.

ginalen eller garantibeloppet enligt 7 kap. 26 eller 27 § eller om kapitalbasen för ett livförsäkringsbolag inte har den sammansättning som anges i 7 kap. 26 § tredje stycket, skall inspektionen förelägga bolaget eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Om ett försäkringsbolag driver verksamhet i ett annat land inom EES och bolaget inte rättar sig efter Finansinspektionens eller behörig utländsk myndighets anmodan om rättelse, skall inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Inspektionen skall underrätta den behöriga utländska myndigheten om vilka åtgärder som vidtas.

Om ett föreläggande enligt andra–femte styckena inte har följts inom bestämd tid och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen, i fall som är av principiell betydelse eller av särskild vikt, anmäla detta till regeringen.

Finansinspektionen får begränsa bolagets förfoganderätt eller förbjuda bolaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. bolaget inte följer gällande bestämmelser om skuldtäckning,
2. bolagets kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibelopp,
3. bolagets kapitalbas understiger solvensmarginalen eller, för ett försäkringsbolag som avses i 7 a kap. 1 § första stycket 1, den gruppbaseade kapitalbasen understiger den gruppbaseade solvensmarginalen enligt 4 § i samma kapitel, och det finns särskilda skäl att anta att bolagets finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller
4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades intressen vid beslut om förverkande av bolagets koncession enligt 2 § eller enligt nionde stycket.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i sjunde stycket.

En koncession kan förklaras förverkad om bolaget

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,
2. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt fjärde stycket, eller
3. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

Frågor om förverkande av koncession enligt nionde stycket prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av särskild vikt prövas dock av regeringen. Regeringens prövning sker efter anmälan av inspektionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall meddela föreskrifter om innehållet i den finansiella saneringsplan som krävs enligt tredje stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2. Försäkringsbolag som beviljats koncession före den 20 mars 2002 får till den 20 mars 2007 tillämpa äldre bestämmelser i 7 kap. 22–27 §§. Ett sådant försäkringsbolag som vid sistnämnda tidpunkt inte har uppnått föreskriven solvensmarginal får fortsätta att tillämpa dessa äldre bestämmelser längst till den 20 mars 2009, under förutsättning att bolaget upprättar och till

SFS 2003:510

Finansinspektionen för godkännande överlämnar en plan med de åtgärder som skall vidtas för att uppnå detta krav. För ett försäkringsbolag som tillämpar sådana äldre bestämmelser gäller även äldre bestämmelser i 1 kap. 10 §.

På regeringens vägnar

MONA SAHLIN

Tord Gransbo
(Finansdepartementet)